

Г О В О Р

НА ПРОМОЦИЈИ КЊИГЕ „О ЈЕМСТВИМА НЕЗАВИСНОСТИ УСТАВНИХ СУДОВА“, АУТОРА ДР БОСЕ НЕНАДИЋ (Бања Лука, 25. јун 2012. године)

Поштовани учесници скупа,

Љубитељи писане ријечи,

Даме и господо

Данас смо се оvdје окупили на једној изузетној културној манифестацији – промоцији књиге „О јемствима независности уставних судова“ насталој из ума и пера врсног и талентованог аутора др Босе Ненадић.

Свједоци смо постојања и одржавања многих различитих манифестација – промоција, трибина и говора о најразличитијим стварима, појавама, процесима и односима. Али промоција књига, научних, књижевних и умјетничких дјела битно се разликују од свих других. Оне се организују у част науке, културе, образовања, остваривања нових идеја и племенитости дарова људског ума. Такве манифестације његоване су још у античкој цивилизацији. Оне су назначавале да су некада раније постојали учени и мудри људи, да постоје такви и данас, као и да долазе, писци, научници или политичари са новим идејама и сватањима, са оригиналним објашњењима неког друштвеног или природног феномена, попут данашње промоције књиге која освјетљава једну битну димензију уставних судова – независност и јемства те независности.

Свака промоција, па и ова, свечаност је за себе. Књига било којег књижевног жанра има своју вриједност јер свака на свој начин уводи нас у један сегмент свијета стварности, идеја и духа.

Зато је занимљиво поређење човјека и књиге. Човјек и књига су блиски јер им је животни пут скоро исти. Човјек се роди, добије име, одрасте, оде у живот и постаје вриједан члан друштва. Слично је и са књигом: рођена је када је написана, насловом добија име, промовисањем креће у живот и служи на корист друштву.

Тако књига постаје добро свих нас. Иако је аутор њен првенствени титулар књига, ипак, припада свима нама. Идеје и мисли њеног аутора постају и наше. Зато с правом можемо рећи да је од данас и ова књига наша књига. Данашња промоција је много више од обичног представљања књиге и њеног стављања у оптицај. Ријеч је о изузетној књизи, једном фином производу, културно-цивилизацијског карактера.

Књига аутора др Босе Ненадић која је пред нама, представља плод њеног дугогодишњег непосредног и преданог учешћа и рада у Уставном суду али и брижљивог праћења и проучавања теоријских радова о уставном судству као и властитог промишљаја и класификације и одабирања теоријских и практичних питања везаних за функционисање уставних судова. Одабрала је једно од најзначајнијих питања – независност уставних судова и јемства те независности.

Независност је на првом мјесту од десетак начела о судовима у теорији и у пракси свих врста и степена судова, а чини се да је она најбитнија у уставном судству.

Аутор је показала да независност судова и судија нужно подразумјева обезбјеђење, да се доносе одлуке самостално и слободно, да се доносе и проводе брже и боље, да се поштује уставност и законитост, да се доносе одлуке по правичности и правди, да су одлуке засноване на објективној истини, и да су исте за све. Такве одлуке и такав рад могу обезбједити само независни и слободни судови, али слободне и независне судије. За такву улогу морају се бирати судије које поред врховног правничког знања и искуства имају исправан карактер и духовну самосталност те потврђену приврженост уставу и праву и преданост демократским вриједностима. Значи, траже се квалитетни људи који су слободни, независни, морални, храбри, поштени, зналци који се знају самоограничити с довољно слуха за истину и правду. Управо таква је др Боса Ненадић судија и ранији предсједник Уставног суда Србије.

Независност се не смије схватити као апсолутна и неограничена слобода у којој судија може да иде у крајности. Прво, да може дјеловати субјективно и радити шта хоће и како хоће и мимо устава и закона. Друго, да му је дозвољено да суд и свој утицај ставља у службу дневне политике. Дакле, не смије се дозволити да у појединим земљама због недовољно изграђеног демократског уставног поретка неки уставни судови се понашају као суверени тј. ничим ограничени, иако се добро зна да суд и судије морају бити под уставом а не над уставом.

Очигледно да аутор ове књиге жели остварити равнотежу – правну, политичку и друштвену, јер на једној страни независност је нужна и пожељна а на другој страни мора се створити механизам контроле степена независности.

Апсолутне независности нема, као што нема апсолутне истине, нити апсолутне самосталности. Зато треба тежити могућем и затражити и осигурати јемство за то.

Др Боса Ненадић је маниром врсног и искусног истраживача и научног радника створила једно оригинално дјело у којем је објаснила ко и зашто треба да јемчи независност, у чему се огледа јемство, ко су главни носиоци гаранције јемства – унутрашње и вањске независности.

Она је то могла јер је по своме хабитусу и општој али и судијској култури носилац правде и праведности, објективне истине и правне и људске мјере. Као некада најбољи студент и докторант она је наставила тако да дјелује и као судија и као предсједник Уставног суда, али и као писац ове књиге.

Зато неће бити тешко ни мени, ни осталим промоторима, као и вама уважена публико, да закључимо да је дјело др Босе ненадић „О јемствима и независности уставних судова“ велики допринос праву и правној науци у свери уставног судства. Јер о јемствима у овој области напосто нема оваквих радова. То је допринос даљем учвршћивању и моделовању уставног судства нарочито у земљама у транзицији какве су све државе бивше Југославије.

Пуштајући ову књигу на даљи суд јавности и њену битну друштвену улогу желим др Боси Ненадић да нас и убудуће подари са још којом књигом овакве врсте.

Х в а л а.

Академик Рајко Кузмановић